

Слово прощання речника УАПЦеркви

Слава Ісусу Христу!

Високоповажаний
Пане Президенте!
Високопреосвященний Владико!
Достойна Пані Славо
і горем пририта родино
Спочилого!
Дорогі собрати в Христі!
Побратими-вожки!
Молоде!
Українська патріотична громадо!
Дорогі браття і сестри в Христі!

Жовтневої днини в 1959 році був я речником нашої Церкви, делегований покійним Владикою митрополитом Никанором на похорон трагічно, геройською смертю згинувшого Провідника Степана Бандери. Сьогодні я є речником також Церкви Автокефальної Православної, Зблагословення Владики архієпископа Анатолія, який, на жаль, по стану здоров'я не міг прибути, прощаю тут великого сина нашого народу. Це велика відповідальність мені бути тут речником нашої Церкви, бо так чи інакше слова мої в аналі або на суд історії своєї чи ворожої пінуть. Але я маю запевнення від Господа Бога, який сказав апостолам: "Коли будете на суді стояти, не бійтесь, що масте говорити, бо Дух Святий навчить вас, що масте сказати".

"Блаженна путь, якою нині йдеш, душе", — такий Прокімен в нашій Церкві при похоронах. І сьогодні "блаженна путь" не тому, що нас зібралось так численно, так урочисто, стільки віників, стільки прапорів! — а блаженна вона тому, що душа Спочилого вже найшла упокоєння після тяжкої хвороби.

Але шлях життєвий Спочилого і віру я міг би щонайкраще передати словами великого нашого поета Тараса Шевченка з перспіву першого псалма, де він говорить: "Блажен-

ний муж, що на лукавих раду не йде, блаженний муж, що з лютим разом не засяє, але в законі Господньому воля і серце його навчас". Дійсно, Покійник з лютими разом не сів, на раду лукавих не йшов, він був нескореним великим патріотом нашого народу. Доказом того є принаймні той яскравий і визначний факт, що після проголошення Акту 30 червня в 41 році він не відкликав його, за це мусів іти до концентраційного табору, як і інші — ті, що разом були співтворцями того Акту.

Як уже Владика передо мною говорив, він виховувався, був сином священника і в блаженну путь пішов, прийнявши найсвятіші тайни.

Я хочу лише один аспект його багатогранної діяльності підкреслити, а це — його пістим і любов до нашої Української Автокефальної Православної Церкви. У пріоритеті мартирології він завжди, де він мав можливість виступати, підкреслював: для нього дійсно великим мучеником віри Христової й українського патріотизму — це був Владика митрополит Василь Липківський. Я не пригадую ніодного з наших свят церковних тут в Мюнхені, щоб Покійний — хіба що не був в Мюнхені — не брав участі, і не забрав слова, і підкреслював страдницький шлях нашої Церкви. За це йому в імені нашої Церкви складаю найширшу подяку.

Дорога, Достойна Пані Славо!

Звичайно, всі ми зібралися тут, це трохи облегшає Ваш біль, але ніколи воно його не може вповні притулити. Лише один Господь Бог дасть Вам змогу перенести цю втрату. Він так прекрасно одного разу сказав до своїх Апостолів: "Настане час, коли ви залишите мене і кожен піде в свою сторону, але я не залишусь один, а з мною Отець наш Небес-

ний". І Ви, дорога Пані Славо, хоч і буде такий час, що і друзів, може, коло вас, близьких помічників не стане, родина відійде, Ви залишитесь самою, але нікон самотньою, бо Господь милосердний допоможе Вам нести хрест, тяжкий хрест служіння своєму народові тут поза ме-

жами рідного краю.

Хай Бог Вам допомагає!

Дорогий Достойний Ярославе, від імені нашої Церкви Автокефальної Православної — вічна Тобі пам'ять!

Архипротопресвітер
Палладій Дубицький

Промова над гробом сл. пам. Я. Стецька

Жалобна громадо!

Прощаємо сьогодні великого сина України, що від ранньої молодости посвятив своє життя боротьбі за державне визволення поневоленого українського народу, включившись в ряди УВО і ОУН.

У 1929 році на першому Конгресі Українських Націоналістів були визначені загальні рамки ідеології і програми ОУН, тому Ярослав Стецько вповніовав ті рамки своїми писаннями, а при тому виховував українську молодь, яка під впливом процесу Біласа й Данилишина масово у 1932 році влилася в ряди нової у той час Організації Українських Націоналістів. Він їх виховував як ідеологічний референт Крайової Екзекутиви ОУН ще як молодий студент.

За те був арештований і засуджений на 4 роки тюрми на процесі Степана Бандери у Львові 1936 року.

В останньому слові сказав приблизно так: "Я виховував українську молодь, щоб вона чинно любила свій поневолений нарід і була готова віддати своє життя за його визволення. Я думаю, що це не є злочин, за який ви мене маєте карати".

Те покоління, яке він виховував світло здало свій іспит 30 червня 1941 року, створивши під його проводом світлий момент в історії України. Це було тоді, коли боль-

шевики панічно вивтікали зі Львова, а німці ще не взяли під докладну контролю Львова. Це був єдиний момент у другій Світовій війні, коли український нарід міг сказати своє вільне слово, що він хоче бути господарем на своїй землі, яку він успадкував по своїх великих предках.

Коли б український нарід не був використав тієї єдиної нагоди, яку йому дарувала доля, український нарід був би вийшов з другої Світової війни з тавром підлого раба, який позбувшись одного ярма, покірно чекає, щоб інший загарбник наклав йому нове ярмо.

Треба подивляти стратегію і тактику ОУН під проводом Степана Бандери, який ще перед початком війни Німеччини із Совєтським Союзом, випрацював план, який докладно виконано якраз у відповідний момент. 30 червня, мимо того, що терен був зайнятий мільйонною німецькою армією, до Львова продісталися передові відділи із Середньої Похідної Групи Миколи Лемика, серед яких був Ярослав Стецько, Ярослав Старух, Степан Ленкавський, Іван Равлик і інші провідні члени ОУН, на площу Юрмаршували Дружини Українських Націоналістів під проводом Романа Шухевича, а з півночі зближались бойові відділи під проводом Івана

Климова-Легенди. Це був блискучий маневр відділів ОУН. В одному дні ті члени ОУН зорганізували українську міліцію. До залі "Просвіти" скликали оцілілих по большевицьких арештах визначних громадських діячів і постановили проголосити віднову самостійної Української Держави та покликати тимчасове Українське Державне Правління.

У цей спосіб вони звичаєм своїх лицарських предків запитали німців, чи вони прийшли битися чи миритися. Вони заставили Гітлера виразно відповісти на питання чи він признає Україні самостійність чи ні.

Не на лінії Мажіно, не під Сталінградом дістала гітлерівська Німеччина смертельний удар, а у Львові 30 червня 1941 року, через ворожу поставу Гітлера до державних аспірацій українського народу.

У тому часі Німеччина була у зеніті своєї сили, розмаху і слави, тому постановила знищити зав'язок вільної української держави у зародку. Їх реакція була безоглядно ворожа. Вони заарештували Бандеру і Стецька, що був прем'єром Державного Правління і brutally зажадали від них відкликати акт державности. Та німці дістали від них категоричну відмову, при якій Бандера і Стецько встоялися через весь час їхнього ув'язнення, хоч умови в концентраційному таборі Саксенгаузен, де їх ув'язнено, були незносно тяжкі, через що згнули там Іван Габрусевич, Володимир Федак, Ольжич і інші. Бандера і Стецько видержали і дочекалися програної Німеччини. Коли їх звільняли 29 вересня 1944 року, представник німецького уряду заявив їм, що це була велика помилка, що їх ув'язнено. Це була моральна капітуляція пихатої Німеччини перед гідними представниками українського народу на пірвоку вчасніше заки Німеччина скапітулювала перед альянтами.

Після закінчення війни Ярослав

Стецько, хоч був тяжко ранений, підняв прапор АБН, і живаючи легітимаші прем'єра революційного уряду України з 1941 року, відкривав собі двері столиць усіх важких і найважливіших держав світу й туди ніс правду про боротьбу України за її державну самостійність, закликаючи мобілізувати народи усього світу до боротьби проти червоної відлюдської крові Москви за визволення поневолених нею народів.

Ярослава Стецька замало назвати новітнім Пилипом Орликом. Він знайшов позитивний відгук на свій заклик у здорово думуючих державних мужів і АБН розрісся через Європейську Раду Свободи і Світову Антикомуністичну Лігу до глобальних розмірів. Я певний, що невдовго треба чекати на упадок червоної московської імперії й історія людства запише двадцятий вік у свої аналі, як вік божевільного експерименту вестити в життя хворі маячіння Карла Маркса.

Західній Світ, що був здібний у середньовічні часи на Хрестоносні походи, у 20 столітті дозволив провести божевільний експеримент комунізму, який коштував десятки мільйонів невинних жертв, головню з-посеред українського народу.

Пригадуючи це світлові Ярослав Стецько мав у своїй дипломатичній акції великі досягнення. У тій його дії дуже успішно помогла йому його вірна дружина Слава Стецько. Я від Організації Українських Націоналістів складаю їй велику подяку, дружнє признання і ширі бажання, щоб вона шасливо видержала цей тяжкий удар з відходом її життєвого друга, щоб вона мала силу продовжувати і подвоїти працю, яку вона досі вела, щоб ми діждалися перемогти сміливих задумів Ярослава Стецька у від Самостійної Соборної Української Держави.

Прощаємо Тебе дорогий наш Провіднику й на дорогу в засвіти даємо

тобі зменську землі з Тернопільщини, Подтавщини і Київщини та воду з Чорного моря. Спочинь вірний Сину України заслуженим спочинком. А ми, прощаючи Тебе щиро прирікаємо продовжувати нескінчену Твою працю, щоб здобути Україні волю. В тяжкі хвилини будемо приходити

над Твою могилу, щоб набратися сили духа, яким ти відзначався усе своє життя аж до останнього відди-ху.

Слава Україні і Героям Слава, а між ними і Тобі наш Провіднику.

Микола Климишин

Слово Ю. Заблоцького від УДП

З великим і невимовним смутком відпроваджуємо на вічний спочинок нашого Дорогого сл. пам. Ярослава Стецька, Голову ОУН, Голову Державного Правління, прем'єра останнього українського уряду на українській землі, Голову АБН і провідного члена всіх тих міжнародних організацій, як ВАКЛ, Європейська Рада Свободи та інші, через які Він своїми послідовними заходами і невтомною працею двігав справу визволення українського народу на міжнародньому форумі і нягадував світові, що українська проблема, від якої той світ утікав і хотів її уважати забутою, постійно є жива, але нерозв'язана, а від розв'язки якої буде у залеженні мир в Європі й у світі. Як ніхто інший з українських політичних діячів у тій праці, і то серед найнесприятливіших обставин, він добивався великих успіхів, стягаючи через те на себе ненависть і напасти ворога, який навіть засудив його на смерть, але, на щастя, підсланий убивник не встиг ще виконати цього ганебного вчинку, бо й сам мусів утікати від своїх кремльських наказодавців, рятуючи власне життя.

Сл. пам. Покійний Голова для своєї широко розгорненої праці на міжнародньому полі мав підставу виступати в обороні українського народу не тільки як провідник могутнього в Україні революційно-націоналістичного руху, але передусім, як прем'єр останнього вільного українського уряду на українській землі. Якраз

головно цей титул давав йому право заступати інтереси поневоленого українського народу в його змаганні до волі. Як Голова покликаною ним 30 червня 1941 р. у Львові Державного Правління, Він репрезентував не тільки націоналістичний рух, бо в його уряді члени ОУН були значною меншістю, а подавляюча більшість це були або визначні безпартійні громадяни, або політичні діячі колишніх діючих в Україні партій. Українське Державне Правління в 1941 р. — це був справді всеукраїнський уряд ентузіастично прийнятий українським народом і підтриманий та благословлений найвищими ієрархами обох українських Церков. Як висловився про це сам сл. пам. Голова, це був єдиний у тому часі на європейському терені уряд, створений на справді демократичних основах і до того створений проти волі гітлерівської Німеччини. З того виник неминучий конфлікт, якого наслідком були арешти провідника ОУН Степана Бандери і Голови Державного Правління Ярослава Стецька. Тому, що вони не піддалися натискові німецьких чинників і не відкликали проголошення відновлення української держави, вони та інші члени уряду були заслані до концтабору в Саксенгаузені.

Помимо відсутності Голови Уряду в його осідку — у Львові, створена в перших днях липня українська адміністрація на звільнених більшовиками землях Західньої Ук-

раїни продовжувала існувати ще довгий час, а проголошення відновлення української державності були продовжувані ще далі, на схід по Дніпро і по Чорне Море на півдні.

Після арешту Голови Державного Правління і після насильного придушення Галичини до Генеральної Губернії, гітлерівські окупаційні власті щойно в місяці вересні масовими арештами ліквідували існуючу українську державність, чим викликали спротив українського народу, який вилився потім в збройну боротьбу ОУН-УПА проти німецьких і московських загарбників. УПА в боротьбі проти німців звільнила від окупантів цілі простори, т. зв. упівські республіки і там продовжувала існувати українська державність відновлена в 1941 р. так довго доки ще на якомусь скравку української землі перебувала українська військова влада. Тому не короткотривалою була влада цього уряду, а тривала вона ще роками під охороною збройної сили Української Повстанської Армії.

Голова Державного Правління

запроторений до концтабору не зрештував із свого уряду, а мандат одержаний 30 червня 1941 р. надалі зобов'язував вже звільненого воєнними випадками прем'єра останнього українського уряду на українській землі продовжувати боротьбу за волю України вже в нових повосинних обставинах і то однаково в самій Україні, як і на міжнародній арені. Цій постійній боротьбі і дії він віддав усі свої сили і непересічні спосібності продовж усього трудолюбивого життя буквально до останнього свого віддиху, навіть знеможений важкою недугою.

Процюю Вас, Друже Голово, від тих, що в імені Вашого Уряду організували українську владу і державну адміністрацію на українській землі рівно 45 років тому. Ваше ім'я пов'язане з чином 30 червня 1941 р. належить уже історії, а пам'ять про Вас в українському народі залишиться вічною.

Поки в Україні знов не буде відновлена українська державність, поки що хай чужа земля буде Вам легкою!

Надмогильна промова представника ЦК АБН, афганця Сарзаміна Каймура

"Ваша боротьба є нашою боротьбою, Ваша мрія є нашою мрією." Ці слова американського президента Рональда Регена були спрямовані до уявлених Москвою народів, до представників їхніх визвольних рухів на еміграції.

Йдеться про боротьбу наших народів проти російсько-більшовицької тиранії, йдеться про боротьбу, що її провадить Антибільшовицький Більок Народів понад 40 років. Йдеться теж про боротьбу державного мужа, який упродовж 4 десятиріч стояв твердо і непохитно

на чолі цього руху і якому сьогодні ми віддаємо наш останній салют — Ярославові Стецькові.

Передати наш біль і смуток словами, є в цій хвилині так само важко, як відзначити заслуги Покійного надмогильною промовою.

Український народ тріпотить великого сина, який, як революціонер і організатор збройної боротьби проти Гітлера й Сталіна, як політик на чолі незалежного українського уряду, як голова Організації Українських Націоналістів — авангарду України в її визвольній боротьбі, як

ідеолог і дипломат однієї із найславніших епох української історії, її оформляв і викарбовував.

Заприязнені з українською нацією народи, які поділяють з нею долю поневолення, втрачають великого приятеля і супутника у боротьбі за свободу народів, за свободу людини.

Для цих народів старався Ярослав Стецько, як президент АБН, як член Екзекутиви Світової Антимоуністичної Ліги й Почесної Президії Європейської Ради Свободи, про поміч і розуміння Заходу, що ці нації є назавжди єдиною альтернативою до загрози нуклеарного голокосту.

В часі своїх безчисленних подорожей і місій, він протиставляв перед урядами світу, короткозорій, інспірованої Москвою концепції розрядки — альтернативу — визвольну революцію поневолених народів.

При моральній і політичній піддержці вільного світу вони були б в силі розвалити зсередини російську тюрму народів і тим самим назавжди припинити світову небезпеку нашого часу.

Ярослав Стецько стояв півсторіччя на фронті поневолених націй

Сходу в їхніх змаганнях за національну незалежність і демократичний лад. Він переніс незламно довгі тюремні кари у в'язницях і націонал-соціалістичних концентраційних таборах.

Так само незламно стоїть сьогодні його нарід у безкомпромісовій боротьбі за свої національні права після усіх катастроф його історії, після голодомору і сталінського терору, після втрати 10 мільйонів людей в 2 Світовій війні й після Чорнобиля.

Він стоїть у братньому союзі з балтійцями, білорусами, поляками, чехами, словаками, хорватами, болгарами, мадярами, румунами, грузинами, вірменами, північними кавказцями, донськими козаками, туркестанцями й афганцями, що в їхньому імені я, як репрезентант АБН, прощаю довголітнього їхнього президента, Ярослава Стецька.

Ми є горді тим, що стояли з ним на спільному фронті нашої боротьби. Ми збережемо про нього, як про велику особистість нашого часу, шанобливу пам'ять.

Центральний Комітет АБН

Прощальне слово представника від уряду Баварії

Жалобна громадо!

Баварське міністерство праці і соціального порядку — тісно пов'язане з ексильними групами із Східної Європи через культурне існування ними. Це стосується також української еміграції. Ми мали змогу пересвідчитися в тому, скільки втрата Ярослава Стецька для вас означає. З ним відійшла не лише одна символічна постать, що нею він був як колишній прем'єр-міністр України. Ми прощаємо в цю мить також пред-

ставника українського визвольного руху.

Ярослав Стецько належав до кола тих людей, які також на чужині невтомно відстоювали право на волю для всіх гноблених. Як активний діяч і як жертва, він пережив грізні хвилини європейської історії і був змушений взяти на себе тягар вигнання, але він це подолав своєю місією, любов'ю до України і перебування у колі своїх вірних земляків.

Ярослав Стецько обрав для емі-

гращі країну, в якій прагнення до вільного самовизначення народів і народностей на нашому континенті, до визнання і реалізації права на Батьківщину, до історичної правди і справедливості як і життя у свободі та гідності належать до політичних

переконань. Нехай це полегшить його останній відпочинок на чужині під німецькою, під баварською землею.

Прийміть ширі співчуття від баварсь. міністерства праці і соціального порядку.
Д-р Реснер-Кравс

Прощальне слово від Світового Братства вояків УПА

Пресвященніший Владико,
Всечесніші Отці,
Горем опечалена Дружина-подруго Славо, Родино,
Жалобна Громадо та дорогі Друзі!

Ми сьогодні в чудовий липневий день, тут так громадно зійшлися, щоб попрощати на вічний спочинок, нашого Дорогого і улюбленого Голову-Провідника сл. пам. достойного Ярослава Стецька.

Мені особисто припад сумний, а заразом і почесний обов'язок попрощати в неповоротний рейд нашого Провідника і великого нашого приятеля, від Світового Братства вояків УПА. Попрошати від цілої упівської родини, розкиненої по вільних країнах шлого світу, яку Покійний Голова осиротив.

У короткому прощальному слові, у вояцькому слові, як звикли говорити а то й прощати найкращих друзів і приятелів, не зможу сказати багато, що доброго зробив для нас колишніх вояків УПА сл. пам. Голова Я. Стецько.

18-20-літніми юнаками, ми були наочними свідками, як в дні 30 червня 1941 року проголошено відновлення Української Самостійної Держави, яку очолив Я. Стецько, як Прем'єр. Тоді не лише українці, але і цілий світ подивлявся патріотизм і відвагу Бандери і Стецька та шлого Проводу ОУН.

І власне цей очайдушний чин 30

червня 1941 року, був для нас молодих і старших дороговказом в український ліс, де творилася УПА, яка згодом збройно реалізувала ідеї Акту 30 червня. Хоч на цьому шляху в нерівній боротьбі з ворогами, впало тисячі найкращих синів і дочок українського народу, т. з перспективи часу знаємо, що цей шлях був єдино правильний до здобуття УССД.

Важку втрату Покійного Провідника відчувають всі, а саме: Його шановна Дружина Подруга Слава, Провід і членство ОУН, АБН, ціла українська громада, а найбільшу втрату понесли ми, колишні вояки УПА. Ми втратили широкого опікуна і дорадника.

У мене с виповнена папка кореспонденції з Покійним Головою з нашим Т-вом УПА. З Його писань можна побачити, як Він шина УПА та працю Т-ва. Без перебільшення можна сказати, що в історії УПА ім'я Я. Стецька буде записане золотими буквами.

Та неаблаганні є закони Божі, та закони Божої природи, і їм ми всі мусимо без винятку повинуватися. Приходить пора, відходить людина з цього світу, залишається горем пририта Дружина, родина, друзі і приятелі, а збоку ширша громада, може і не зовсім свідомо кого втратила.

Дорогий Друзе Голово! Нам колишнім воякам УПА дуже прикро, що хоронимо Вас в чужій землі, в

якій Ви зазнали стільки болю і лиха, що і спричинило Вашу передчасну смерть.

Віримо, що Вашим бажанням було спочити в рідній українській землі, яку Ви так палко любили та сотні разів були готові віддати своє життя за неї.

Також нам прикро, що Вашу смерть не сповіщають українському народові церковні дзвони, яких відлуння Ви так любили.

А найприкріше нам є, що не можемо прощати Вас сальвами пострілів, як личить прощати державних мужів та Голову Укра-

їнського Революційного Руху!

Дорогий Друже Голово! Ви для нас не вмерли! Дух Ваш невмирущий! Цей дух Ваш, праведника-ідеаліста, житиме вічно в душах цілого українського народу!

Ми, колишні вояки УПА, Ваші друзі, обіцяємо Вам зберегти найкращу пам'ять про Вас, як довго самі житимемо!

Вічна Вам Пам'ять!

А Ви, Дорога Подруго Славо, Родино та Друзі, прийміть від нас наукараші вислові співчуття.

М. Ковальчин

12 липня 1986 р.

Співчуття від Президії ОСУВФ

Всі ми переживаємо сьогодні велику втрату людини, яка ціле своє життя віддала для здійснення благородної ідеї Української Самостійної Соборної Держави. Шляхетний хоч тернистий шлях Достойний! Покійник вибрав ще в своїх молодечих роках і ніколи, ні на мить з нього не зійшов продовж понад 50 років трудюбивого жертвенного життя.

За свою службу для кращого майбутнього українського народу він перейшов польські тюрми й німецький концентраційний табір.

Священна ідея української держави за життя сл. пам. друга Ярослава Стецька здійснилася три рази: дитиною він пережив її в 1918-20 роках, потім створення держави українцями на Закарпатті в 1939 році. й втретє — в 1941 році, коли з рачени Організації Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери, він як перший заступник Провідника заініціював 30 червня відновлення української держави, що апробували Національні Збори. Але в

обличчі лютих імперіалістичних агресорів не під силу було втримати державу. Тоді ОУН розгорнула грандіозну визвольну боротьбу на два фронти — проти німецьких і російських займачів, організувавши власними силами народу революційне військо — Українську Повстанську Армію під командою Голови Проводу ОУН генерала Романа Шухевича — Тараса Чупринки, ОУН, УДП, УПА, УГВР, врятували честь і гідність української нації. І ця боротьба в підпільних формах триває по сьогодні.

Найбільшою шаною для сл. пам. голови Проводу ОУН, голови Державного Правління і голови ЦК АБН на його шляху до вічного життя буде наша непохитна постанова безкомпромісово реалізувати нимголошені ідеї.

Вічна йому пам'ять

Слава Геросві!

Слава Україні!

Б. Федорак

Прощальне слово від української молоді

"Я є частиною мосі української нації, і всі мої прямивання є до нації і всього, що впливає з її потреб". Згідно з цим твердженням: Ви, наш дорогий Друже Голово і Провіднику, спрямували в першій мірі своє життя, а в другій Ви намагалися скерувати нас, українську молодь. Сьогодні прощасмо Вас від імені української молоді, якою Ви так журилися, над якою Ви так працювали. Прощасмо Вас від молоді, яка Вас полюбила як батька та старалася Вас зрозуміти і наслідувати.

Свідома молодь шукала, і далі шукає правильного шляху для свого життя, намагається знайти сенс свого буття тут на землі. Ви Вашим прикладом, Вашою ідейністю допомогли молоді знаходити цей сенс. Ви своєю глибокою вірою в Бога і Вашим хотінням служити Батьківщині були прикладом для молоді. Ви як практикуючий християнин, як відданий син свого народу доказали молоді значення гасла "Бог і Україна". Ви доказали, що можна досягнути в житті, коли людина має сильну волю і готова віддано і жертвенно працювати!

Ставши перед Творцем, Ви мали право сказати: "Господи, ти дав мені 5 талантів — ось я придбав інших п'ять!" А відповідь напевно була такою, якої ми віруючі християни, хочемо чути: "Увійди в радість Пана твого!" Господь Бог дав Вам ті таланти, а Ви їх використали для служіння Богові й Україні. Ви невтомно пригадували молоді, що Україна — це передусім духовна вартість і якість. Українська нація — це духовна єдність, яка живе в віках і єднає нас навіть тоді, коли її члени розкинені по світі, але вони пов'язані золотими духовними, тради-

ційними, культурними та історичними нитками в одне суцільне, нерозривне ціле, освячене кров'ю за його збереження. Нас єднає велич нашої культури, наші старинні традиції героїки нашої нації, передусім її кожного покоління — пролита кров за невмирущість ідеї вічної, універсальної України.

Ви пригадували нам, що нас єднає Українська Церква обох конфесій тотожної духовної традиції мучеництва. Наша патріотична ідея є нерозривно з'єднана з нашою християнською ідеєю. Христос і Україна — це одне нерозривне ціле.

Через Вас та Вашу працю українська молодь зрозуміла, що, не зважаючи на територіальну віддаленість, ми духовно становимо одну українську націю. Сьогодні наш духовний зір мусить бути скерований на країну героїв і мучеників, на країну непокірну і незламну, яка завжди наново вилонює нових героїв, яка завжди наново оживає борців за українську суверенність. Наша дальша дія — розвиток та поглиблення нашої ідейності, наше повне розуміння того, що молодь в Україні чекає на нашу солідарність з нею в чині. Усе це буде запорукою, що Ваша діяльність, Ваші прагнення не пішли на марно.

Людина бажає в житті багато чого досягнути, старається завершити справу, яку вона розпочала. Боротьба, яку Ви вели, принесла Україні багато користи. Господь покликав Вас до себе скоріше, ніж Вам дано побачити обітовану нашу державну незалежність. Однак раз піднята боротьба буде доведена до завершення. Це над цією могилою свято обіщасмо здійснити. Ви, незабутній Друже, залишаєте людей

Полководца Третьяка

молодшого віку, які прагнуть продовжувати незавершену Вашу земну місію.

Прошаю Вас, дорогий Друже Голово, від імені української молоді. Дякуємо Всевишньому, що він дав українському народові такого відданого сина. Україна втратила велику Людину. Глибоко запали в наші серця слова із Вашого виступу на Львівському процесі 36-го року: "Я визнаю, що українська держава існує, існує потенційно в серцях українського народу. Не існує покищо реально, але існує морально. Існує також правно в наших душах. Змістом цілого мого життя була, є і буде Україна вільна і соборна". Ці слова

будуть і нашим заповітом.

Висловлюю найглибші співчуття шановній пані Славі Стецько. Запевняю Вас, що українська молодь буде вірним виконавцем заповіту Вашого дорогого Друга життя і боротьби.

Дорогий Друже Провіднику, нехай ця земля — чужа земля, збагачена грудками рідного чорнозему, буде Вам легкою.

Молимо Бога, аби Він наблизив той день, коли Ваш прах у величавому поході перенесемо до вічного Києва — туди, куди Ваше серце протягом усього життя линуло. Вічна пам'ять!

Степан Романів

Прощальне слово від родини

Увесь час нашого більше двомісячного побуту тут був дуже важкий. Нині зокрема для мене найтяжчі хвилини, бо мені припав цей дуже болючий обов'язок попрощати на вічну дорогу — на вічність — мого найдорожчого брата Ярослава від нашої великої священної патріотичної родини.

Я прощаю тебе, мій найдорожчий брате, від себе, від мого мужа Дмитра, від сина Олега і його дружини Ганусі та її всієї родини. Я прощаю Тебе від твоєї подруги життя — твоєї вірної дружини Слави й її родини. Я прощаю від нашої 94-річної тети — Антонини Винницької, наймолодшої сестри нашої мами, від доньки тети — Ірусі Полотнянки та її мужа Мирослава, від її внучки Христі і її мужа Андрія, від другої внучки Лесі і її мужа Ігоря Макуха і правнучок, від сина тети — Ярослава Винницького, його дружини Олі, від її внучки Данусі й її мужа, від її внука Романа і його дружини і правнуків. Я прощаю від нашого ще сдиного в живих стрийка — Теодора

Стецька 86-річного, його доньки Олі Коцко, його внучки Ірусі і внука Ігоря (всі з Америки).

Я прощаю від нашого вусчного брата Юрка Чубатого і його дружини Анни з Англії, від Анатолія Вовка з родиною також з родини Чубатих третього ступення споріднення (теж з Америки).

Я прощаю від усієї ближчої і дальшої родини в Україні чи може ще на засланнях, від тих, які може пережили каторги — імен їх не вчисляю, бо більшість нашої родини загинула мученицькою смертю в московських тюрмах і концтаборах Сибіру.

Нелегкий був наш життєвий шлях. Уже від ранніх років, коли наша мама залишилася вдовою з трьома малими дітьми, ми тяжко, але гідно проходили нашим життєвим шляхом. Ми поділилися ролями, я опікувалася мамою — родиною, а ти вступив на службу Україні і від наймолодших років, ще з часів шкільних-гімназійних аж до останнього свого віддиху їй служив.

За це ми, вся родина, багато терпіла від ворогів України — переслідування, тюрми. Але найбільше терпів Ти — польські тюрми: Тернопіль, Краків, Львів. Процес у Львові в 1936 році. Я завжди була тоді з Тобою, у ті часи несла поміч. Я була теж і в радісних хвилинах з Тобою під час Проголошення Відновлення Української Держави 30 червня 1941 року. Ми були з мужем і в час атентату на Тебе перед нашим мешканням і в час коли Гестапо із зрадником українцем Тебе арештувало і заслало до німецької тюрми, а згодом до німецького концтабору.

Ти все переборов, але таке було Боже провидіння, що тут закінчив свою життєву мандрівку. А нас троє — Слава, я і мій муж були до кінця і бачили твій останній віддих. Ще в останній хвилині був теж і друг Ярослав Пришляк.

Пригадується, ще минулої суботи

ти запитав: "Дмитре, який нині день?" "Субота" — відповів мій муж. "А яка дата?" — "5 липня" — сказав він. Жадні людські сили чи медичні засоби не могли вже повернути Тобі здоров'я. І Ти сказав, що "Бог мені призначив такий шлях, яким я мусів іти".

Всемогучий Бог дав нам свою святу ласку, що ми всі троє: Слава, я і мій муж, могли весь час твоєї недуги нести Тобі поміч і бачили Твій останній віддих і перехід Твоєї душі до Всевишнього Бога, до нашого батька, нашої мами, до нашої великої родини, замученої ворогами, що загинула героїською мученицькою смертю, до друзів героїв України, що життя своє віддали за Україну! Доки нашого життя — пам'ять про Тебе буде в нас вічною!

Оксана Романюшин

Мюнхен, 12 липня 1986 р.

Останній поклін і приречення від кадрів американського терену

Всечесні Отці,

Дорога пані Славо,

Дорога жалобна Громадо!

Україна, увесь український на- рід на Батьківщині і в розсіянні втратили свого найбільшого Сина: в суботу, 5 липня цього року, відійшов у вічність найбільший провідник наших визвольних змагань останніх часів — сл. пам. Ярослав Стецько. Він був великим провідником української перманентної національної революції, вірним продовжувачем справи Петлюри і Коновальця, Чупринки і Бандери. Він був Прем'єром України з 1941 року, Президентом ЦеКа АБН, спіатворцем

ВАКЛ — Світової Антикомуністичної Ліги, творцем-засновником Європейської Ради Свободи, довголітнім Головою Проводу найбільшої рушійної сили Національно-Християнської України — Організації Українських Націоналістів.

Сл. пам. Ярослав Стецько був нашим Другом і Порадником, був вимогливим і добрим, був завзяктим у боротьбі проти московсько-большевицького ворога, був людиною невичерпної енергії і віри у слушність і остаточну перемогу Української Ідеї.

Як один із найбільших українських політиків-державників,

наш незабутній Друг Голова давав зразки соборності, принципів, умінь бачити проблеми і їх розв'язувати — і все це в ім'я пришвидчення дня української волі і державності.

Прем'єр України — він поруч із Степаном Бандерою та генералом Тарасом Чупринкою-Романом Шухевичем, поруч із членами Уряду України з 1941 року, поруч із героями ОУН-УПА-УГВР, врятував честь української нації у двофронтовій війні України проти Берліну і Москви.

Ще на рідній землі, на славному процесі ОУН в Львові, молодий і активний діяч ОУН, наш незабутній Друг Ярослав Стецько заявив у 1936-му році недолюбим польським окупантам:

“Я визнаю, що українська держава існує, існує потенційно в серцях українського народу. Не існує покищо реально, але існує морально і правно в наших думках. Змислом мого цілого життя було, є і буде: Україна вільна, Україна соборна, Україна без холопа і без пана. Я вірю в перемогу, я вірю так сильно, що за це можна вмерти...”

Ворожа Москва знала про цю велику віру і про його велику працю і тому намагалася очорнювати його в своїй пресі з допомогою своїх закордонних ступайків.

Та наш незабутній Провідник не тільки нагадував і повторював те, чого боїться ворог. Він сам постійно, активно і наполегливо діяв. Як той Летючий Голландець, він працював для пришвидчення дня визволення України: на Формозі, в Японії, в Америці,

в Італії, у Німеччині, в Англії... Він продовжував справу, яку започаткували гетьмани Хмельницький і Мазепа, Шевченко і Франко... Він був дипломатом Незалежної України, її Прем'єром, її Провідником у боротьбі за відновлення Української Самостійної Соборної Держави. Він був також Провідником усього антикомуністичного світу.

Між світовими державними діячами і дипломатами сл. пам. Ярослав Стецько виділявся надзвичайно ясною думкою, далекосяжним поглядом, глибоким знанням української і світової проблематики та історії. Він поставив Україну в центрі політичної проблематики всього світу. Він висунув альтернативу до всезнищуючої ядерної війни — альтернативу національно-визвольних повстань поневолених московським комунізмом націй і народів. Він цементував поневолених в Антибольшевицькому Бльощі Народів.

Президент великої Американської Держави Рональд Реген, після зустрічі з нашим Провідником у Білому Домі в 1983-му році (на святі 25-ліття Тижня Поневолених Націй) назвав згодом Советський Союз “імперією зла”, а потім заявив речникам вільної України у Вашингтоні: “Ваша боротьба є нашою боротьбою!”

Гось, дорога пані Славо, дорогі Подруги і Друзі, відійшов у вічність наш незабутній Провідник, відійшов до Бога-Творця. А ми залишилися, хоч і в невимовній жалобі, та не сиротами. Не безпорадними людьми, які не знають,

куди йти і що діяти по смерті батька. Він залишив нам святий Заповіт, той, що його можна передати словами генія українського народу Тараса Шевченка: "Борітеся — побороте. Вам Бог помагає!"

Дорога Громадо!

Мені судила доля бачити Друга Голову в останніх днях його життя, а особливо у вікопомний день 30 червня цього року. Я його відвідав, розмовляв з ним на шпитальному ліжку. Ще тоді він жив проблемами української визвольної політики, турбувався всіма щоденними справами. Він сильно вірив, що подолає свою важку фізичну недугу, він давав зразок витримки людини в боротьбі — і кликав усіх нас вистояти на стійці до кінця.

Від кадрів ОУН, від всієї громади Визвольного Фронту в ЗСА передаю сердечне співчуття опечаленій пані Славі, яка в останні місяці стільки пережила, стільки дала турбот і свого серця, ні на хвилину не відходячи від шпитального ліжка дорогого і незаступимого нам Друга Голови.

І на всіх просторах Соборної України, куди радіо вже донесло

сумну вістку, на всіх просторах тундр і Сибіру, на всіх територіях вільних держав Заходу — всюди похилилися прапори, стиснулися від болю серця. Але вчення Великої України залишилося з нами, як також його невичерпна енергія і трудолюбивість, його свята віра в перемогу Києва над Москвою, у перемогу Святої Софії над безбожним Загорським!

Від імени організованих кадрів американського Терену і від імени мосі рідної Полтавщини — схиляю голову перед Твоєю домовиною, найдорожчий Друже і Провіднику, і одночасно прирікаю:

— Йти Твоїм несплямленим шляхом українського націоналіста-революціонера,

— виконувати Твої незабутні заповіді,

— змагатися з ворогом України до переможного закінчення діла Петлюри — Коновальця — Чупринки — Бандери — Ярослава Стецька!

Володимир Мазур
Америка

Липень 1986 р.

Слово-салют на похороні сл. п. Ярослава Стецька

Достойний і Дорогий
Друже Голово!

В імени організованих кадрів ОУН і всієї Української патріотичної громадськості у Великобританії складаю доземний поклін і шану Вашій світлій Постаті у цій жалобній хвилині останнього з Вами прощання.

Ви були для нас втіленням української героїчної епохи ОУН-УПА, як Голова Української Держави, яка не скапітулювала перед ворогами. Ви були героїчного духа Провідником ОУН й цілого Українського Визвольного Руху, сподвижником зброї: боротьби за здобуття і утвердження влади українського на-

роду на своїй землі. Ви були зразком ідеалу одержимого борця, державного мужа, глибоко віруючого християнина, людини найвищих моральних чеснот. Ви були символом і дороговказом великого змагу Кисва проти Москви, Святої Софії проти Загорська, України проти Росії.

Відаючи цей останній салют, в якому вплетені наші вдячні почування, дякуємо Вам за високий провід над нами, за численні відвідини нашої громади, за цінні ідеї, вказівки і привіти, які звеличували нашу дію і національні свята.

У вічність великому Синові України

ПРОЩАЛЬНЕ СЛОВО ПРЕЗИДЕНТА УККА ІГНАТА М. БЛІНСЬКОГО НА ПОХОРОНІ СВ. ПАМ. ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА У МЮНХЕНІ, 12 ЛИПНЯ 1986 Р.

Високопреподобні Отці

Горем сповита Дружино і Родино
Жалобна українська громадо!

У житті спільноти бувають моменти, коли важко окреслити словами велич якоїсь події чи значення втрати великої людини, коли важко осмислити майбутнє, в перспективі затьмареної сучасності.

У таких моментах збірна свідомість спільноти перемагає індивідуальні тенденції в аналізі й оцінці даних подій чи постатей, віддзеркалюючи їх вагу і значення в аспекті історичного буття народу. Повний образ великої людини набирає у змістовлених форм лише в перспективі часу, коли у висліді об'єктивної оцінки її духових прикмет, творчих зусиль і досягнень у боротьбі за національні ідеали, виразними стають ідейні спонуки, ціль і мета життєвого шляху людини.

До таких великих постатей, які на грані утверджували національно-державницькі основи буття української нації і гворили нові ідейні вартості, постатей, оцінку яким може дати тільки історія, належав світлої

з почуттям незаступимої втрати й осиротіння, прощасмо Вас в дорозі до вічності і заявляємо, що будемо віддано далі працювати і боротися за здійснення нашого життєвого ідеалу — звільнення України з російського більшовицького ярма та відбудову Української Самостійної Соборної Держави.

Вічна і славна Вам пам'ять!

Глибокі співчуття від усіх нас опечаленим Дружині Славі, сестрі Оксані і цілій Родині.

В. Олесків

пам'яті Ярослава Стецько, Голова Українського Державного Правління у Львові 1941 року, Голова Проводу Організації Українських Націоналістів та Президент Антибільшовицького Більоку Народів.

Філософія життя людини кристалізується в осмисленні великих Божих і національних правд та ідей, в яких людина знаходить відповідь на первопричини вічного й сучасного буття та які формують її світогляд і активне відношення до життя і своєї нації. Філософію свого життя визначив Ярослав Стецько елементами віри в Бога і віри в українську націю, присвячуючи усі свої зусилля боротьбі за здійснення в Україні Богом даних її прав. Ці права він вбачав у симбіозі національних і релігійних ідеалів, тому з такою непохитною послідовністю боровся за державну незалежність України та захищав ідею українського Патріархату в символі суверенного буття нації.

Великі постаті живуть, діють і проминають, як проминає усе на землі, однак не проминають втілені ними

у чин ідеї, вони живуть у пам'яті народу і творять візію майбутнього, що її здійснюють нові поклонники цих ідеї. Таку візію національно-державного відродження України і велич княжого християнського Києва, як символа боротьби проти безбожної загарбницької Москви, залишив українському народові св. пам. Ярослав Стецько.

На своєму життєвому шляху, Ярослав Стецько визначався прикметами хрустальної ідейності, сили духу і волі, настановою всецільо й віддано служити українській визвольній справі. В революційній дійсності визвольної боротьби українського народу, Ярослав Стецько формував українську націоналістичну думку та українську визвольну політику. Ідеологія і політика, це два основні фактори, які визначали життєвий шлях Ярослава Стецька як ідеолога українського націоналізму і державного мужа-політика. Це була синтеза життя Ярослава Стецька. Він був людиною національної ідеї і революційного чину, який проблему визволення України розумів і здійснював в перспективі інтересу усієї нації, змагаючи до концентрації усіх самостійницьких сил у боротьбі за владу нації, а не тієї чи іншої політичної групи чи партії. Через те був він політиком і державним мужем, який в обличчі грозивої ситуації у час другої Світової війни, закликав до державного будівництва, як Голова Українського Державного Правління, усіх українських самостійників різних українських політичних течій. Це був вияв справжнього державницького народовладдя.

В обставинах буття поза межами України, Ярослав Стецько утверджував ім'я України і її незаперечне право на суверенну державність, у міжнародних колах, організуючи поневолені Москвою народи до спільної визвольної боротьби в системі Антибольшевицького Б'юро Народів. Він теж стає співтворцем Світової Протикомуністичної Ліги, на фо-

румі якої діє до останніх днів свого життя, прислужуючи українській визвольній справі визнання і прихильників у вільному світі.

Як ідеолог українського визвольного націоналізму, Ярослав Стецько наголошував примат національної ідеї, ідеалістичні вартості життя, вічні Божі справи, героїчний гуманізм, повний суверенітет і незалежність нації, та революційні методи визвольної боротьби. Для Ярослава Стецька Україна була візією і дійсністю. Для неї він жив, боровся і присвятив усе своє життя. Він був людиною глибокої віри. Коли при останній зустрічі з Ярославом Стецьком на американській землі, я, принагідно, запитав його: "Що держить Вас іри житті, друже Голово, і дає Вам силу витривати в боротьбі?" — він вдумливо відповів: "Віра!"

Лише люди глибокої непохитної віри у Божі і національні гавди, формують успішно життя нації і творять історію.

Такою людиною був св. пам. Ярослав Стецько і таким він залишиться у пам'яті українського народу, в пантеоні великих його попередників, — Петлюри, Коновальця, Шухевича, Бандери — символізуючи своїм життям і боротьбою незнищенність українського духу і нації.

Таким його оцінить і запише в аналах української нації історія!

Прощаючи у вічність Великого Сина України, св. пам. Ярослава Стецька, пам'ятаймо, що слова можуть бути призабуті, але ніколи не будуть забутими його визвольні ідеї, його боротьба і одержима віра у світле майбутнє української нації.

Ярослав Стецько залишив українському народові візію волі і національно-державного суверенітету нації, і в тій візії він житиме вічно!

Хай буде йому славна пам'ять!

Сповідий горем Вельмишановній Дружині і Родині Український Конгресовий Комітет Америки висловлює щиросердечне співчуття.